

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ Σ. ΛΙΒΙΕΡΑΤΟΥ

Φοβού τους Έρωτας και δώρα φέροντας

1 ΝΟΥΒΕΛΑ
6 ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ
ΚΑΙ 1 ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΚΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνα Σ. Λιβιεράτου: *Φοβού τους Έρωτας και δώρα φέροντας*

ISBN 978-960-04-5006-4

Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Σπανάκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Κωνσταντίνα Σ. Λιβιεράτου, 2019*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2019*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.
Γ. Γενναδίου 3
Αθήνα 106 78
τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655
www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr
e-mail: books@kedros.gr

«Τι σ' αρέσει καλύτερα...
ή κωκ;»

Κάποτε που οι άνθρωποι ήταν μέρος της Φύσης, ο Ιούνιος ήταν ο θεριστής, ο Ιούλιος ο αλωνάρης κι ο Αύγουστος ο φεγγαρολουστής. Γιατί μας λούζει με δυο φεγγάρια.

Εκείνος ο Αύγουστος όμως για μένα, πριν από είκοσι χρόνια, ήταν ο θεριστής. Αυτός με το μεγάλο δρεπάνι. Έκοψε τη ζωή σου, τσακ, σαν στάχυ, και την έκανε δεμάτι μαζί με τις άλλες που 'χε θερίσει εκείνο τον μήνα στην Αθήνα. Θα τις πρόσθετε μετά στις υπόλοιπες από Σαλονίκη, Κέρκυρα, και αλλού, για να συναντήσουν τις μακρινές κι εξωτικές, από

Μαρόκο και Αλεξάνδρεια. Να πάνε στον Διάβολο πεσκέσι.

Και τι την ήθελε ο Διάβολος τη δική σου ζωή, πατέρα; Τι κέρδισε, πες μου, από τον χαμό σου;

«Νίκησε τον φύλακα-άγγελό μου 1-0! Λίγο το 'χεις;»

Πατέρα, σώπα, σε παρακαλώ, οι φωτογραφίες δεν μιλάνε!

«Εσύ δεν έλεγες πόσο ζωντανή μοιάζει αυτή η φωτογραφία; Γι' αυτό δεν την έβαλες στο κομοδίνο, δίπλα στο μαξιλάρι σου;»

Για να μπορώ να σου μιλάω εγώ.

«Όσο ήμουν ζωντανός, δεν μ' άκουγες...»

Λέξη δεν έχασα! Άλλο αν έκανα το δικό μου. Έτσι γίνεται με τα παιδιά. Αντιστέκονται να μην αναπαράγουν τη ζωή των γονιών τους. Πασχίζουν να μη γίνουν αντίγραφα. Αν γλιτώσουν και δεν καταντήσουν θλιβερά κακέκτυπα.

«Ήταν ωραία η κηδεία μου;»

Μην αλλάζεις κουβέντα Αλλά πώς να μιλήσεις εσύ για υπακοή; Υπάκουσες ποτέ σε κάποιον; Πειθάρχησες ποτέ σε εντολές;

Ρητή η εντολή στη διαθήκη του πατέρα σου, να αναλάβεις τη διαχείριση της περιουσίας του, αν ήθελες να την κληρονομήσεις. Κτήματα, σπίτια, χρυσές λίρες σε περίμεναν για μια ζωή άνετη κι εύκολη. Αυτή του μεγάλου γαιοκτήμονα, με τίτλους ευγενείας και στήριξη διά βίου από τις μεγάλες τράπεζες.

Δεν είχες παρά να συνεχίσεις το κουμάντο του. Εσύ όμως ήθελες τη δική σου ζωή. Τράβηξες τον δικό σου δρόμο, χωρίς μία στην τσέπη. Δεν περνούσε μέσα από απέραντες καλλιέργειες, ιδιόκτητα δάση και οικόσημα. Ακολούθησες το κάλεσμα των Σειρήνων, μα δεν χάθηκες. Σπούδασες, μελέτησες, δούλεψες, πάλεψες για ό,τι αγαπούσες. Έγινες σπουδαίος πιανίστας με διεθνή σταδιοδρομία στην τζαζ. Σε κάθε σου εμφάνιση κέρδιζες όλο και περισσότερες καρδιές. Σε όλο τον κόσμο, σε

μικρά κλαμπ ή μεγάλες αίθουσες. Κάθε δίσκος σου γινόταν ανάρπαστος.

«Ήρθαν συνάδελφοι στην κηδεία;»

Πατέρα, ήρθαν όλοι. Από Παρίσι, Λονδίνο, Άμστερνταμ, Νέα Υόρκη, Νέα Ορλεάνη.

Από Κέρκυρα, μόνο οι πεθαμένοι ήταν απόντες. Φέραν και τη Φιλαρμονική, οι αθεόφοβοι.

Τους είδε ο παπάς, ν' αστράφτουν τα χάλκινα στον ήλιο και να βροντούν τα τύμπανα, και νόμισε ότι αποχαιρετάνε τουλάχιστον βασιλιά!

«Δεν πιστεύω να φορούσα καμία επίσημη κοστουμιά!»

Το αγαπημένο σου σακάκι σου βάλαμε. Δεν ένωσες τον καύσωνα εκείνης της μέρας. 42°C έφτασε. Δεν είδες την έκλειψη ηλίου. Τους επικήδειους δεν τους άκουσες.

Μίλησαν πολλοί, ο φίλος σου ο Αντόνιο ήταν ο πιο συγκινητικός.

Ο κόσμος έκλαιγε. Η μαμά ήταν απαρηγόρητη και κάπως σαν να ντρεπόταν που ήταν

και ευτυχισμένη μαζί. Για την αγάπη του κόσμου και την τιμή που έκαναν στον άνθρωπό της. Μαθητές σου, μουσικοί, φίλοι, συγγενείς... Μπαμπά, θα μπορούσε να ήταν ένα από τα καλύτερα πάρτι σου! Θυμάμαι που με χόρευες μάμπο. Νόμιζα ότι τα παπούτσια σου δεν πατούσαν στη γη. Πετούσαν πάνω από το παρκέ.

Γιατί πέθανες τόσο νωρίς; Ξέρεις πόσα πάρτι χρειάστηκε ν' ακυρώσω; Και μάμπο δεν ξαναχόρευσα. Ποιος άντρας σήμερα ξέρει μάμπο; Πού μ' άφησες πάλι; Έφυγες ξανά. Όλο έφευγες.

Δεν θα σ' το συγχωρέσω ποτέ αυτό το τελευταίο. Ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι.

«Κορίτσι μου, δεν ήταν στο χέρι μου».

Πάντα έτσι έλεγες. Ότι έπρεπε να φύγεις. Να πας στη δουλειά. Κι εμείς; Η μαμά, τα αγόρια; Μας σκέφτηκες εμάς; Να μετράμε τις μέρες μέχρι να 'ρθεις, τις νύχτες χωρίς φιλάκι-κα-

ληνύχτα... Κι όταν ερχόσουν, πάλι να μετράμε πόσες μέρες, πόσες ώρες μας έμεναν μέχρι να φύγεις. Μέχρι τα δεκαπέντε μου, που μας πήρες κοντά σου, στη Νέα Υόρκη, δεν θυμάμαι τη μαμά χωρίς δάκρυα... Έτρεχε σαν τρελή όταν άκουγε τον ταχυδρόμο, να τον προλάβει πριν ρίξει το γράμμα στο γραμματοκιβώτιο, να του το αρπάζει από το χέρι και μετά να βάζει τα γέλια, χαρούμενη και λιγάκι σαν χαμένη. Κι όταν ερχόσουν, ήταν σαν να ερχόταν ο Άγιος Βασίλης. Κι ας ήταν καλοκαίρι. Τα δώρα ήταν πάντα ωραία και πολλά. Πιο ωραία απ' ό,τι φανταζόμαστε όλους τους ατελείωτους μήνες που σε περιμέναμε. Μια φορά, θυμάμαι μου είχες φέρει έναν βελούδινο κούκλο, πιο ψηλό κι από το μπόι μου. Τον έδειξα με καμάρι στον Κίμωνα, το γειτονάκι μου.

«Κοίτα τι μου 'φερε ο μπαμπάς μου!»

Κι αυτός, χωρίς να του ρίξει δεύτερη ματιά, «ναι, αλλά θα φύγει. Εμένα ο μπαμπάς μου δεν φεύγει».

Αυτό το «θα φύγει» ποτέ δεν έπαψε να ηχεί στ' αυτιά μου. Σαν σειρήνα που προειδοποιεί για βομβαρδισμό.

«Και τι ξέρεις εσύ, παιδί μου, από βομβαρδισμούς;»

Αχ, μπαμπά, θ' αρχίσεις πάλι με τους Γερμανούς, την Κατοχή, την Αντίσταση, την πείνα...;

«Δηλαδή, να μην τα λέμε, να ξεχάσουμε...»

Πώς μπορούμε να ξεχάσουμε; Εδώ είναι, πάλι, οι φασίστες, υπό την κατοχή τους ανασαίνουμε, άνθρωποι τρώνε πάλι από τα σκουπίδια... Κι από αντίσταση; Χίλια συλλαλητήρια τη βδομάδα να κάνουμε, δεκαράκι δεν δίνουν. Ζούμε έναν ακήρυχτο πόλεμο, με νικητή, αυτή τη φορά, τον πρώην ηττημένο. Παίρνει μια άγρια εκδίκηση. Χωρίς στούκας και μαζικές εκτελέσεις. Σε περιμένει στη γωνία.

Λίγο ασθενικό να σε βρει, λίγο χρεωμένο, λίγο αποκαρδιωμένο... σε ξέκανε! Από κει που έφερνες τις βόλτες σου περήφανος αετός, βρίσκεσαι αυτοκτονημένος.

«Σε λίγο θα μου πεις ότι καλύτερα που πέθανα... Τι γελάς;»

Πάντα μ' έκανες να γελάω. Είχες αυτό το μοναδικό χάρισμα. Μου το κληροδότησες, ξέρεις, μαζί με την ανυπακοή και τον τσαμπουκά. Ευτυχώς!

«Ευτυχώς, ναι, γιατί, μόνο με το ανυπότακτο πνεύμα, γρήγορα θα σε βρισκανε χωρίς καθόλου!»

Χωρίς πνεύμα και χωρίς αγάπη.

«Ύστερα από τόσους άντρες, βρε κορίτσι μου;»

Ουκ εν τω πολλώ το ευ.

«Εγώ, σου το 'λεγα!»

Όχι, πατέρα, δεν μου 'λεγες αυτό. Εσύ, σε όλη μου την εφηβεία, επαναλάμβανες το πατροπαράδοτο κήρυγμα περί του πολυτιμότερου αγαθού της γυναίκας, που οφείλει να το διαφυλάσσει ως κόρην οφθαλμού μέχρι την ένωσή της με τον σύζυγο!

«Έλεγα εγώ τέτοιες παπαριές;»

Ναι, έλεγες. Κι όταν ενηλικιώθηκα χωρίς τον παρθενικό υμένα, βρέθηκες προ τετελεσμένου, τι να κάνεις, το γύρισες. Έγινες «προοδευτικός», «ανοιχτόμυαλος». Πριν, όμως, θυμάσαι; Το σπίτι όσο έλειπες ήταν κλειδωμένο σαν μοναστήρι. Ειδικά στη Νέα Υόρκη. Είχες μια φοβία με τους μαύρους. Ότι θα με κλέβανε, θα με βίαζαν, θα με μαχαίρωναν, και δεν ξέρω τι άλλο!

«Εγώ με τους μαύρους δούλεψα, συνεργάστηκα, έκανα φιλίες ζωής».

Θυμάσαι να κάλεσες ποτέ έναν απ' αυτούς στο σπίτι;

«Δεν ήθελα να κουράζω τη μητέρα σου με τραπεζώματα...»

Τραπεζώματα δεν ήταν εκείνα στις μιγάδες, μαύρες και κατάμαυρες ντίβες των μπλουζ, της τζαζ και δεν συμμαζεύεται, που έτρωγαν μέχρι σκασμού την αλιάδα με τον μπακαλιάρο της μαμάς;

«Είχα υποχρέωση».

Σ' εμένα είχες υποχρέωση. Να μ' αφήσεις ελεύθερη να δοκιμάσω όλες τις γεύσεις της ζωής. Ν' αποκτήσω κριτήριο.

«Ήσουν πολύ μικρή ακόμα. Μετά, είδες, όταν μεγάλωσες σ' άφηνα να βγαίνεις χωρίς τ' αδέλφια σου!»

Ήταν αργά. Άργησες πολύ να μ' εμπιστευτείς.

Όταν λασκάρισες τα λουριά, ήμουν ήδη υπερβολικά οργισμένη, υπερβολικά μόνη, υπερβολικά διψασμένη και πεινασμένη για ζωή. Πατέρα, στα δεκαπέντε μου, με χτύπησες.

«Αυτό ήταν μέγα σφάλμα και δεν θα το συγχωρέσω ποτέ στον εαυτό μου. Είχες φύγει από το σπίτι στη Νέα Υόρκη και έλειπες τρεις μέρες. Κοντέψαμε να τρελαθούμε. Νόμιζα ότι θα σε βρουν σφαγμένη σε κανένα χαντάκι. Στην εποχή μου τα παιδιά τα μεγάλωναν με χαστούκια. Έτσι νόμιζαν ότι θα γίνουν καλοί άνθρωποι... Κι εσύ γιατί δεν έκλαιψες όταν

σε χτυπούσα; Αν έκλαιγες, θα σταματούσα αμέσως».

Μπαμπά, δεν έκλαψα γιατί δεν ήμουν εκεί. Δεν ήθελα να είμαι αυτή που τρώει το ξύλο. Κατά βάθος ήξερα ότι δεν το αξίζω.

Απορούσα που δεν το βλέπατε...

«Εντάξει, αυτό το παραδέχομαι. Δεν είχα καταλάβει τι παιδί είχα. Εξάλλου, όταν σου έδωσα δικά σου κλειδιά για το σπίτι, δεν σ' το 'πα; Δεν σου 'πα συγγνώμη που άργησα να σ' εμπιστευτώ;»

Μα τι λες τώρα; Ξέρεις ότι είχα κλείσει τα δεκαοχτώ όταν έγινε αυτό; Και ξέρεις γιατί δεν μπόρεσες να το κάνεις νωρίτερα; Γιατί, απλούστατα, δεν με γνώριζες. Γνώριζες τι μουσική ακούω, αλλά δεν υποψιαζόσουν τι όνειρα κάνω. Ήξερες τι φαγητά μ' αρέσουν, αλλά δεν ήξερες τι πραγματικά χρειάζομαι. Ήξερες τι δώρα να μου πάρεις – θυμάμαι εκείνα τα υπέροχα φουστανάκια με τα λουλουδάκια και τα φουρό, που μ' έκαναν να μοιάζω με πριγκί-

πισσα... αλλά δεν μου έδωσες τον πατέρα μου όταν τον χρειαζόμουν. Τη στήριξή του, την ενθάρρυνσή του στα σχέδια και στις ελπίδες μου, τον έπαινό του στα όποια χαρίσματά μου!

Όσο θυμάμαι ότι εγώ διάβαζα Καμί και Σαρτρ στα δεκαεφτά, κι εσύ με συμβούλευες να γίνω... αισθητικός! Χριστέ μου, πήγα να λιποθυμήσω όταν το ξεστόμισες για πρώτη φορά. Ποιος ξέρει ποια μουρλοφιλενάδα σου τραγουδίστρια του «Summertime» σ' το σφήνωσε στο μυαλό, για να γλιτώσεις την κορούλα σου από τα ποτά και τα ξενύχτια! Λες και σκόπευα εγώ να ασχοληθώ με τη μουσική, και μάλιστα της νυχτερινής ζωής. Όνειρο ζωής, από παιδί, να γράψω. Να γράψω για ό,τι δεν μπορούσα να μιλήσω. Γιατί κανένας δεν άκουγε πραγματικά, δεν καταλάβαινε.

«Στάσου, στάσου, γιατί με πήρες αμπάριζα. Εγώ ήμουν απών, είναι αλήθεια, στα πιο κρίσιμα χρόνια σου, αλλά σας είχα αφήσει σε καλά χέρια. Η μητέρα σου σας λάτρευε...»

Η μαμά, η καημένη η μαμά, τόσο μόνη, τόσο θλιμμένη, τόσο απόμακρη! Δεν είχε μυαλό παρά μόνο για τον έρωτά της που έλειπε. Μας τάιζε, μας έντυνε, μας φρόντιζε, μας παρηγορούσε... Από αγκαλιές και φιλιά όμως δεν ήξερε. Ούτε οι δικοί της γονείς μάλλον ήξεραν. Δεν πήρε χάρδια, δεν έδωσε. Φοβάμαι ότι κάπως έτσι έγινε. Κι αυτή η μεγάλη, η πρωταρχική, η θεμελιώδης ανάγκη μου για άγγιγμα και εγγύτητα και αποδοχή, εντέλει, δεν καλύφθηκε ποτέ, αφού έλειπες κι εσύ. Γιατί εσύ ήσουν μια μεγάλη αγκαλιά, μπαμπά, και δυο απαλά μάγουλα για φίλημα.

Θυμάσαι που στο νηπιαγωγείο κυνηγούσα τ' αγόρια να τα φιλήσω; Τώρα καταλαβαίνω ότι θα πρέπει να τα είχα τρομοκρατήσει. Τότε τα κοριτσάκια δεν τρέχαν πίσω από τα αγοράκια. Μην κοιτάς σήμερα, που οι γυναίκες δεν έχουν πιο απεγνωσμένο τρόπο να πουν σε έναν άντρα ότι τον χρειάζονται. Και στο δημοτικό, τα θυμάμαι τα κακόμοιρα τα αρσε-

νικά αμήχανα, χαμένα, απορημένα όταν τους έδειχνα τον έρωτά μου. Στην πέμπτη δημοτικού ο αριστούχος της τάξης έστειλε ερωτικό ραβασάκι στη φίλη μου τη Μαρία, που είχε το μισό μου μπόι, τη μισή ομορφιά και το ένα τέταρτο της ευφυΐας μου. Σ' εμένα, κανείς. Σαν να τους τρόμαζα.

«Κι ο πρώτος σου έρωτας ήταν στα δεκατρία, μου 'χε γράψει η μάνα σου. Ήθελα να πάρω το πρώτο αεροπλάνο να του κάνω τη μούρη κρέας, αλλά δεν πρόλαβα γιατί, λέει, σε “χώρισε”! Ο πρώτος τυχόντας “χώρισε” την κόρη μου, το λουλουδάκι μου. Τι θράσος! Έπρεπε να τις φάει τις μπουνιές του, κακώς τη γλίτωσε».

Ο πρώτος τυχόντας πραγματικά. Όχι στα μάτια μου όμως. Τραγουδούσε σ' ένα ροκ γκρουπάκι κι ήτανε κούκλος. Στο πρώτο κιόλας πάρτι που τον πήγα, μου τον άρπαξε μια κακάσχημη κοκάλω με εξέχουσα την άνω γνάθο, σκυλόφατσα, που ήξερε όμως να φιλάει και πώς να σέρνει το καράβι γενικώς.

Εκείνο το βράδυ φορούσα ένα φουστανάκι γαλάζιο, με λαιμό Μάο και ζώνη χαμηλά. Ένα σουπέρ μίνι που μου είχε ράψει η μαμά. Ήμουν πολύ όμορφη και πολύ μικρή με το αλά γκαρσόν μαλλάκι μου.

Δεν κατάλαβα ούτε το γιατί ούτε το πώς έγινε. Έκλαψα πολύ. Αυτή ήταν η πρώτη μου αγάπη, που σφραγίστηκε με μια απώλεια. Σου θυμίζει κάτι;

«Κι ο Νικόδημος;»

Μεγάλο αμόρε, αμοιβαίο και μακρόχρονο. Οχτώ χρόνια. Με λουλούδια, γράμματα, δάκρυα στα αεροδρόμια, μυθιστορηματικές συναντήσεις, όρκοι αγάπης παντοτινής.

«Νόμιζα ότι θα τον παντρευτείς τον Νικόδημο».

Κι αυτός. Όταν τον χώρισα, την επομένη πήγε με την κολλητή μου.

Έχασα έτσι τον πρώτο μου μεγάλο έρωτα και την πιο αγαπημένη μου φίλη.

Για την αφοσίωσή της έπαιρνα όρκο τότε.

Ποτέ δεν πήρα όμως μια συγγνώμη της. Σ' αυτή την πρώτη ουσιαστικά σχέση έπαιζα σε επανάληψη το δικό σου ειδύλλιο με τη μαμά. Το οποίο, βεβαίως, ήταν δρομολογημένο να καταλήξει στην εκκλησία.

«Μια σούπα και μάλιστα χλιαρή ήταν ο τύπος».

Ναι. Βαρετός, προβλέψιμος, στάσιμος...

«Και δεξιός!»

Γιος βιομήχανου, τι ήθελες να 'ναι; Έμοιαζε όμως καταπληκτικά στον Ρότζερ Μουρ.

«Όσο σκέφτομαι ότι χάρισες την παρθενιά σου σ' έναν γιο βιομήχανου...»

Κάποιος θα την έπαιρνε, μπαμπά, τουλάχιστον αυτός την πήρε με πολλή αγάπη.

«Κι άλλοι σ' αγαπήσανε, αλλά τους έδιωξες. Δεν σε καταλαβαίνω. Από τη μια τρέμεις την απώλεια, από την άλλη διώχνεις όσους σ' αγαπούν».

Τώρα η καμπάνα χτυπάει για τους γάμους μου, ε;

Με τον Γιώργο και τον Παναγιώτη.

«Πρωτόγονοι, χωρίς καλλιέργεια. Στη σκιά σου! Πού τους βρήκες, βρε κορίτσι μου;»

Στα κινήματα, μπαμπά, στα κόμματα και στα κινήματα... Διεθνείς αμνηστίες, επιτροπές ειρήνης, συνδικάτα, πολιτιστικοί σύλλογοι... Θυμάσαι που καμάρωνες για τα παιδιά σου που «νοιάζονται για τους άλλους και συμμετέχουν στα κοινά;» Ε, μετά τις πολύωρες συνεδριάσεις και τις ψηφοφορίες, τις ατελείωτες πορείες διαμαρτυρίας, τις πικετοφορίες, τις εκδηλώσεις και τις διαδηλώσεις... ακολουθούσαν τα τοιμπούσια, οι οινοποσίες, οι χοροί, τα όργανα, οι ακολασίες...

«Τα νιάτα θέλουν έρωτα, όπως λέει και το τραγούδι!»

Δεν νομίζω να είχες την ίδια γνώμη τότε.

«Φοβόμουν μην κάνεις λάθος επιλογές, μην την πατήσεις...»

Και λάθος επιλογές έκανα και την πάτησα, και μία και δύο και τρεις...